

Toetsingskader risicoregeling Hypothecaire Lening Winair

Probleemstelling en rol van de overheid

1. Wat is het probleem dat aanleiding is voor dit beleidsvoorstel?
Op dit moment is er slechts één bedrijf dat personenvervoer aanbiedt voor mensen van en naar Saba en Sint Eustatius. Dat is Winair. Winair kan in december de salarissen van het personeel en een aantal crediteuren niet betalen. Het bedrijf komt niet in aanmerking voor de NOW of andere Nederlandse Covid-19 regelingen, omdat het gevestigd is in het land Sint Maarten. De Sint Maartense regering betaalt de lokale variant op de NOW niet meer uit, omdat het zelf in liquiditeitsproblemen verkeert. Daarmee dreigt het bedrijf failliet te gaan. Als het bedrijf failliet gaat, raken Saba en Sint Eustatius afgesloten van de buitenwereld. Er is dan geen aanbieder van personenvervoer van- en naar de eilanden meer.
2. Waarom rekent de centrale overheid het tot haar verantwoordelijkheid om het probleem op te lossen?
Het is belangrijk dat alle Nederlandse gemeenten goed zijn verbonden. Wanneer delen van Nederland afgesloten dreigen te raken van de buitenwereld is het aan de centrale overheid om in te grijpen wanneer er geen lagere overheden in staat zijn om dit te doen. Op dit moment is onmiddellijke steun van USD 3 mln. (ongeveer EUR 2,7 mln.) nodig om faillissement van WinAir op zeer korte termijn te voorkomen. Deze periode geeft de tijd om een structurele oplossing te vinden.
3. Is het voorstel voor de risicoregeling:
 - a) ter compensatie van risico's die niet in de markt kunnen worden gedekt, en/of Ja. Winair heeft tevergeefs getracht marktpartijen te vinden om een lening af te sluiten of eigen vermogen aan te trekken.
 - b) het beste instrument waarmee een optimale doelmatigheidswinst kan worden bewerkstelligd ten opzichte van andere beleidsinstrumenten?
Er zijn op dit moment geen andere beleidsinstrumenten om een direct faillissement van Winair te voorkomen. Er is onder andere gekeken naar de mogelijkheid om een garantie te geven, zodat het bedrijf bij een private partij een lening kan afsluiten. Dat bleek niet mogelijk. Ook een kapitaalstorting of een gift is een optie geweest. Bij deze opties komt het geld echter niet terug. Het risico voor de staat is met de gekozen optie zo klein mogelijk gehouden. Tegelijkertijd moest er op zeer korte termijn iets gebeuren. Een hypothecaire lening is een geschikt instrument om snel, zonder dat er sprake is van staatssteun, in actie te komen.
4. Op welke wijze wordt het nieuw aan te gane risico gecompenseerd door risico's vanuit andere risicoregelingen binnen de begroting te verminderen?
Op dit moment is het risico nog niet gecompenseerd, dit wordt meegenomen in het vervolg van de besluitvorming over de steun aan Winair.

Risico's en risicobeheersing

5. Wat zijn de risico's van de regeling voor het Rijk:
 - a) Wat is het totaalrisico van de regeling op jaarbasis? Kent de regeling een totaalplafond?
Het betreft op dit moment een lening van USD 3 mln. Het totale risico bedraagt maximaal het lening bedrag plus de geaccumuleerde rente. De lening wordt terugbetaald in dollars, dus er is ook een wisselkoersrisico. Met het verstrekken van de hypothecaire lening wordt de operatie van Winair naar verwachting voor drie maanden gegarandeerd. Deze periode geeft de tijd om een structurele oplossing te vinden.
 - b) Hoe staan risico en rendement van de regeling tot elkaar in verhouding? De lening heeft een marktconform rendement. Winair heeft geprobeerd een hypothecaire lening bij een lokale bank te verkrijgen maar die is niet toegekend. Het bedrijfs onroerend goed is gewaardeerd op USD 6,5 mln., waardoor naar verwachting bij eventuele uitwinning van de zekerheden een groot deel van de lening kan worden terugbetaald. Het bedrijf verkeert in financiële moeilijkheden. Volgens tabel <https://eur-lex.europa.eu/legal->

[content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008XC0119\(01\)&from=EN](content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008XC0119(01)&from=EN) is een opslag van 400 bp op een referentierente van -0,41% vereist. De kosten van het afdekken van het valutarisico zijn te benaderen als het renteverskil tussen interbancaire rentes in Euro en dollars, dus tussen 12-maands Euribor en Libor. Dat bedroeg op 1 december ongeveer 82 bps. De totale rente voor deze dollar lening komt dan op 4,41%.

- c) Wat is de inschatting van het risico voor het Rijk in termen van waarschijnlijkheid, impact, blootstellingduur en beheersingsmate?
Wegens hypothecair onderpand is het risico voor het Rijk beperkt. De blootstelling is de looptijd van de lening, in eerste instantie 18 maanden. Voor beheersing is gekozen voor hypothecair onderpand. Het luchthavengebouw is een minder courant pand. De lening is daarom gemaximeerd op USD 3 mln. Het luchthavengebouw is getaxateerd op een marktwaarde van USD 6,5 mln, en een veiling/executie waarde van USD 4,5 mln. De gekozen oplossing creëert tijd voor het vinden van een structurele oplossing en voorkomt een faillissement op korte termijn. Een mogelijke structurele oplossing is dat de betreffende lening in looptijd verlengd en/of verhoogd moet worden. Dit zal onderdeel zijn van vervolg onderzoek.
6. Welke risicobeheersende en risicomitigerende maatregelen worden getroffen om het risico voor het Rijk te minimaliseren? Heeft de budgettaire verantwoordelijke minister voldoende mogelijkheden tot beheersing van de risico's, ook als de regeling op afstand van het Rijk wordt uitgevoerd?
Het verkrijgen van hypothecair onderpand en uitgebreide lening documentatie, inclusief rapportage verplichtingen, reduceren het risico.
7. Bij complexe risico's: hoe beoordeelt een onafhankelijke expert het risico van het voorstel en de risicobeheersende en risicomitigerende maatregelen van Rijk?
Om snel te kunnen handelen is er een inschatting vanuit het Projectteam Steunverzoeken Individuele Bedrijven van het ministerie van EZK gemaakt.

Vormgeving

8. Welke premie wordt voorgesteld en hoeveel wordt doorberekend aan de eindgebruiker? Is deze premie kostendekkend en marktconform. Zo nee, hoeveel budgettaire ruimte wordt het door het vakdepartement specifiek ingezet?
Het betreft een lening met een rente van 4,41%. Dit is marktconform en kostendekkend, de rente wordt doorberekend aan Winair.
9. Hoe wordt de risicovoorziening vormgegeven?
Er is geen sprake van een begrotingsreserve, gelet op de andere mitigerende maatregelen, de korte looptijd en de genoemde risicopremie.
10. Welke horizonbepaling wordt gehanteerd (standaardtermijn is maximaal 5 jaar)?
18 maanden met optie tot verlenging tot 6 jaar.
11. Wie voert de risicoregeling uit en wat zijn de uitvoeringskosten van de regeling?
IenW voert de regeling uit en de kosten zijn zéér beperkt.
12. Hoe wordt de regeling geëvalueerd, welke informatie is daarvoor relevant evaluatie en hoe wordt een deugdelijke evaluatie geborgd?
De evaluatie loopt mee in de beleidsdoorlichting van artikel 17 luchtvaart, welke is voorzien in 2023. Het is niet mogelijk om voor die tijd voldoende informatie te krijgen voor een deugdelijke evaluatie.